

Izv. prof. dr. sc. Axel Luttenberger

OSNOVE MEĐUNARODNOG PRAVA MORA

Rijeka, 2006., 180 str., izdavač, Sveučilište u Rijeci,
Pomorski fakultet u Rijeci

U izdanju Pomorskog fakulteta Sveučilišta u Rijeci objavljena je knjiga "Osnove međunarodnog prava mora", autora izv. prof. dr. sc. Axela Luttenbergera.

Knjiga je podijeljena u devetnaest poglavlja. U prvom poglavlju koje nosi naslov *POJAM I IZVORI MEĐUNARODNOG PRAVA MORA* autor uvodno objašnjava pojmove iz naslova.

U drugom poglavlju *RAZVOJ MEĐUNARODNOG PRAVA MORA DO PRVE I DRUGE KONFERENCIJE UJEDINJENIH NARODA O PRAVU MORA* autor opisuje konferencije održane 1958. godine i 1960. godine pri čemu posebnu pozornost posvećuje Ženevskim konvencijama.

Treće poglavlje indikativnog naslova *TREĆA KONFERENCIJA UJEDINJENIH NARODA O PRAVU MORA* posvećeno je Trećoj konferenciji Ujedinjenih naroda o pravu mora. U ovom poglavlju autor nas prije svega upoznaje s razlozima revizije i donošenja nove legislative o pravu mora, a potom i s radom same konferencije, odnosno rezultatima njenog zasjedanja, a to je donošenje Konvencije Ujedinjenih naroda o pravu mora 1982. Od posebnog je značaja potpoglavlje *Ocjena Konvencije* gdje autor daje prikaz novih rješenja i pravnih instituta usvojenih navedenom Konvencijom (proširivanje granica obalne jurisdikcije, uvođenje instituta zatvorenog ili poluzatvorenog mora, uvođenje Zone i dr.).

Dok se u četvrtom poglavlju s naslovom *UNUTARNJE MORSKE VODE* analizira institut unutarnjih morskih voda, u fokusu petog poglavlja koje nosi naslov *TERITORIJALNO MORE* nalazi se pitanje pravnog statusa i utvrđivanja granica teritorijalnih voda kao i pravo neškodljivog prolaska stranih brodova.

U šestom poglavlju s pripadajućim naslovom *VANJSKI POJAS* ukratko se analizira razvojni slijed tog instituta te se iznose glavna obilježja pravnog režima koji vrijedi u vanjskom pojasu.

U sedmom poglavlju *TJESNACI KOJI SLUŽE MEĐUNARODNOJ PLOVIDBI I MORSKI KANALI* obrađen je pravni režim tjesnaca i morskih kanala, a osmo poglavlje s naslovom *ARHIPELAŠKE VODE* posvećeno je arhipelaškim vodama. Osnovna obilježja instituta arhipelaških voda autor definira na način da iznosi razlike koje postoje između prava neškodljivog prolaska i prava arhipelaškog prolaska.

ISKLUČIVI GOSPODARSKI POJAS naslov je devetog poglavlja. Kroz sedam potpoglavlja autor govori o razvoju instituta isključivog gospodarskog pojasa, o pravnom režimu koji se primjenjuje na taj pojas, o pravima kako obalnih država tako i neobalnih, odnosno onih koje se nalaze u geografski nepovoljnom položaju. Posebno je elaborirano pitanje razgraničenja isključivog gospodarskog pojasa te ponašanje Republike Hrvatske u odnosu na pravo proglašenja isključivog gospodarskog pojasa, odnosno o pravu na proširenje jurisdikcije na Jadranskom moru.

Tema desetog poglavlja s naslovom *EPIKONTINENTALNI POJAS* obuhvaća morsko dno i podzemlje izvan granica teritorijalnog mora, odnosno epikontinentalni pojas.

O pravnom režimu i slobodama otvorenog mora te dužnosti očuvanja i gospodarenja živim bogatstvima otvorenog mora govori se u jedanaestom poglavlju s naslovom *OTVORENO MORE*. Unutar ovoga poglavlja obrađeno je i piratstvo te pravo progona broda.

U dvanaestom poglavlju s naslovom *REŽIM OTOKA*, režim otoka obrađen je na način da se autor pozvao na rješenja sadržana u Konvenciji o teritorijalnom moru i vanjskom pojasu iz 1958. i Konvenciji Ujedinjenih naroda o pravu mora iz 1982. godine.

ZATVORENA ILI POLUZATVORENA MORA trinaesto je poglavlje ove knjige. Sažeto se govori o razvoju instituta zatvorenog ili poluzatvorenog mora te ponašanju Republike Hrvatske u odnosu na taj institut.

Pitanju prava pristupa neobalnih država moru i od mora te slobodi tranzita posvećeno je četrnaesto poglavlje s pripadajućim naslovom *PRAVO PRISTUPA NEOBALNIH DRŽAVA MORU I OD MORA TE SLOBODA TRANZITA*.

ZONA naslov je petnaestog poglavlja. U ovom poglavlju autor obrađuje načela uređenja Zone te ovlasti i dužnosti pojedinih organa Međunarodne vlasti za morsko dno. Posebno potpoglavlje namijenjeno je pitanju rješavanja sporova i davanju savjetodavnih mišljenja od strane Vijeća.

U šesnaestom poglavlju *ZASTITA I OČUVANJE MORSKOG OKOLIŠA* govori se o mjerama sprečavanja, smanjivanja i nadziranja onečišćenja morskog okoliša. Posebna pažnja autora usmjerena je na međunarodna i nacionalna pravila koja se odnose na zaštitu i očuvanje morskog okoliša.

Sedamnaesto poglavlje *ZNANSTVENO ISTRAŽIVANJE MORA* ukratko analizira načela, postupke obavljanja znanstvenog istraživanja mora te odgovornost država u odnosu na znanstveno istraživanje mora, dok se u osamnaestom poglavlju s naslovom *RAZVOJ I PRIJENOS MORSKE TEHNOLOGIJE* govori o morskim tehnologijama te njihovom razvoju i prijenosu.

U devetnaestom, ujedno i posljednjem poglavlju s naslovom *RJEŠAVANJE SPOROVA* pažnja autora usmjerena je na različite načine rješavanja sporova (mirenje, arbitraža, Međunarodni sud za pravo mora).

Popis literature sadrži nazive 92 korištena djela domaćih autora (40 knjiga i priručnika i 52 članka), 10 web izvora, 10 međunarodnih izvora te 8 hrvatskih zakonskih i podzakonskih propisa.

Na kraju knjige nalazi se opsežno stvarno kazalo koje uključuje 410 pojmova što predstavlja dodatnu vrijednost ove knjige.

Posebnost ovoga djela ogleda se i u tome što autor iza svakog analiziranog instituta navodi i engleski naziv čime se znatno olakšava svako buduće pretraživanje tih pojmova.

Znanstveni doprinos knjige "*Osnove međunarodnog prava mora*" ostvaruje se u činjenici da je autor obuhvatio sve najvažnije institute međunarodnog prava mora i podvrgnuo ih ozbiljnom i temeljitom istraživanju, kako s aspekta međunarodnih izvora tako i hrvatskih propisa.

Knjiga je pisana suvremenom terminologijom, a znanstveni je stil jednostavan i odmjeran. Temeljena na metodi usporedbe obiluje različitim podacima što sve rezultira jasnim pregledom analizirane materije. Zbog svoje aktualnosti i znanstveno-praktične vrijednosti ova knjiga predstavlja neophodno štivo za svakoga tko je zainteresiran za ovu pravnu materiju.

*Mr. sc. Biserka Rukavina, asistent
Sveučilište u Rijeci, Pomorski fakultet*